

Vergaderjaar 1991–1992

22 491

Wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (uitbreiding van de mogelijkheid van bezwaar en beroep)

Nr. 5

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 24 april 1992

1. Inleiding

Het stemt mij tot voldoening dat uit de bijdragen van de verschillende fracties blijkt dat zij begrip hebben voor de noodzaak om de wettelijke regeling inzake bezwaar en beroep, in het licht van het arrest van 27 september 1989, BNB 1990/61, in overeenstemming te brengen met artikel 26 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR). De leden van de CDA-fractie knopen aan hun opmerking de vraag vast of wel volledig wordt voldaan aan de doelstelling als de minst verdienende partner niet in cassatie kan gaan omdat het niet mogelijk zou zijn tegen dezelfde aanslag opnieuw in bezwaar en beroep te gaan. Doordat, zoals ik in het nader rapport heb uiteengezet, aan beide partners zelfstandig het volledige rechtsmiddelen-traject is toegekend, doet dit probleem zich niet voor. Hierdoor hebben beide echtgenoten immers ieder voor zich de mogelijkheid een bezwaar- of beroepsprocedure te starten.

Het op enig moment «overnemen» van een door de andere partner gestarte procedure is mijns inziens niet wenselijk. Elk van de partners moet in lijn met artikel 26 IVBPR zelfstandig de rechtsmiddelen kunnen aanwenden die de wet biedt. Dat voorkomt dat argumenten die de andere partner in «diens procedure» met de fiscus niet heeft gebruikt, na de overname in cassatie niet meer aan de orde zouden kunnen komen. Bovendien zal het in voorkomende gevallen veelal zo zijn dat beide partners niet dezelfde argumenten wensen te hanteren omdat zij andere belangen hebben. Daarbij komt dat een volledige procedure niet al te veel tijd in beslag hoeft te nemen door de mogelijkheden om op een versnelde procedure aan te dringen.

2. Het voorstel

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of het vragen van gegevens door de belanghebbende aangemerkt kan worden als een bezwaarschrift. Dat is niet het geval. Een bezwaarschrift moet aan een aantal summiere formele vereisten voldoen – onder meer dat daaruit van bezwaren tegen de opgelegde aanslag moet blijken – en een verzoek om

informatie zal daaraan doorgaans niet voldoen. Ook heeft een zodanig verzoek geen invloed op de bezwaartermijn. De belanghebbende heeft, indien hij meent over onvoldoende gegevens te beschikken voor het motiveren van een bezwaarschrift, binnen de bezwaartermijn van twee maanden de mogelijkheid om pro forma een bezwaarschrift in te dienen en kan op deze wijze voorkomen dat de termijn verstrijkt. Na het verstrijken van de bezwaartermijn is het vervolgens aan de voorzitter van de belastingkamer van het gerechtshof om te beoordelen of aan een verzoek om termijnverlenging kan worden tegemoet gekomen.

De leden van de D66-fractie verzoeken nader aan te duiden welke gegevens redelijkerwijs voor het maken van bezwaar van belang kunnen zijn. Welke gegevens in een concreet geval voor het maken van bezwaar van belang kunnen zijn, is niet in het algemeen te zeggen. Veelal zal het gaan om de aangifte (of een deel daarvan), de aanslag en de (schriftelijke) motivering die de belastingplichtige van de inspecteur heeft ontvangen indien van de aangifte is afgeweken. De inspecteurs zullen ervan moeten uitgaan dat zij alle gegevens die relevant zijn in een mogelijk geschil, aan de partner zullen moeten verstrekken. Daarvoor zijn thans geen richtlijnen te geven. Mochten de door de inspecteur verstrekte gegevens ontoereikend worden geacht, dan zal de rechter daar in een beroepsprocedure ongetwijfeld rekening mee houden. In dit verband merk ik nog op dat het voorgestelde artikel 23, tweede lid, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) overeenstemt met artikel 50, derde lid, van de Invorderingswet. Er bestaat overigens nog geen jurisprudentie met betrekking tot laatstgenoemde bepaling.

De leden van de D66-fractie vragen zich voorts af hoe het wetsvoorstel zich verhoudt tot de privacy-bepalingen die voor de belastingdienst gelden. Uiteraard zal het voorgestelde artikel 23 AWR binnen het aangegeven kader een inbreuk maken op de geheimhoudingsplicht van artikel 67, eerste lid, van die wet. De inspecteur zal dan ook, voordat hij overgaat tot verstrekking van gegevens, moeten beoordelen of degene die de gegevens vraagt een belanghebbende is in de zin van artikel 23, tweede lid, AWR waarbij hij zich uiteraard moet vergewissen van de identiteit van degene die om de gegevens vraagt.

Naar aanleiding van het verzoek van deze leden om een overzicht van de op dit terrein geldende regelingen in de EG-landen, merk ik op dat op het gebied van het geldende formele recht in de diverse EG-landen nauwelijks geordende gegevens beschikbaar zijn, zodat het voldoen aan het verzoek van deze leden relatief veel tijd zou vergen. Overigens vraag ik mij af of het geldende materiële en formele recht in de diverse EG-landen enige betekenis kan hebben voor het wetsvoorstel. Het hiervoor genoemde arrest maakt immers een wetswijziging noodzakelijk.

Naar aanleiding van de vragen van de leden van de GPV-fractie over het risico van onafhankelijke procedures merk ik op dat, zoals de Hoge Raad in het hiervoor genoemde arrest heeft uitgemaakt, beide echtgenoten reeds thans zelfstandig een recht op bezwaar en beroep hebben. Zoals in de memorie van toelichting is opgemerkt zal, naar verwachting, van deze mogelijkheid slechts zeer zelden gebruik worden gemaakt daar beide echtgenoten veelal belang zullen hebben bij één procedure, en één bezwaar- en beroepsprocedure derhalve meestal zal volstaan. In de gevallen waarin behoefte bestaat aan afzonderlijke procedures zijn er twee mogelijkheden. In beginsel hebben beide partners, conform het hiervoor genoemde arrest, afzonderlijk toegang tot de rechter. Dit laat onverlet dat beide procedures, indien de procedures zich daartoe lenen, gezamenlijk zouden kunnen worden behandeld, zodat kan worden voorkomen dat de geschillen over dezelfde aanslag tweemaal behandeld moeten worden. In theorie is het mogelijk dat de ene echtgenoot bezwaar heeft tegen de door de andere echtgenoot gevoerde bezwaar-

en beroepsprocedure, doch in de praktijk zal dit, gelet op beider belang bij de aanslag, nauwelijks voorkomen.

De leden van de SGP-fractie vragen waarom in dit geval aan een overgangsbepaling geen behoefte bestaat. Zoals ik hiervoor heb opgemerkt, bestaat reeds thans de mogelijkheid van bezwaar en beroep voor de minst verdienende echtgenoot, zoals uit het meer genoemde arrest van de Hoge Raad blijkt. Nieuw is slechts de toevoeging aan artikel 60 AWR dat de rechter de mogelijkheid biedt te oordelen over de omstandigheden die grond kunnen opleveren voor het vaststellen van een nieuwe termijn. Dit kunnen omstandigheden zijn welke betrekking hebben op een tijdstip of gebeurtenis gelegen vóór de inwerkingtreding van deze wet. In dit licht bezien, ligt het mijns inziens voor de hand, dat de rechter – gesteld voor de vraag of alsnog een termijn kan worden gesteld voor het indienen van een bezwaar-, beroep- of verzetschrift – in volle vrijheid moet kunnen oordelen over de redelijkheid van zodanig verzoek. Voor het opnemen van een overgangstermijn bestaat naar mijn mening dan ook geen aanleiding.

3. Motivering van het voorstel

Naar aanleiding van de opmerkingen van de SGP-fractie inzake de opportuniteit van de voorgestelde wettelijke voorziening wil ik er op wijzen dat bij dit voorstel voorop staat de wenselijkheid de desbetreffende bepalingen in de Algemene wet inzake rijksbelastingen in overeenstemming te brengen met de eisen die blijkens het hiervoor genoemde arrest voortvloeien uit internationale verplichtingen. Al moge waar zijn dat – althans tot nu toe – niet gebleken is van een behoefte aan de voorziening, dan houdt dit nog niet in dat de wet op onderdelen mag strijden, dan wel niet geheel overeenstemmen, met geldend internationaal recht. Aldus bezien is de aanpassing dan ook noodzakelijk, los van een eventuele behoefte.

Zoals reeds eerder gemeld in de memorie van toelichting heeft de mogelijkheid van bezwaar en beroep ook betekenis voor gevallen waarin inkomensbestanddelen of vermogensbestanddelen aan een ander worden toegerekend. Ingeval van andere leefvormen dan het huwelijk kunnen op grond van artikel 5, achtste lid, en artikel 46a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 inkomensbestanddelen aan de partner worden toegerekend. Uit een oogpunt van gelijkheid ligt het voor de hand dat ook in deze situaties van de thans voorgestelde mogelijkheid gebruik kan worden gemaakt. Voorts geldt de uitbreiding ook voor de toerekening van de inkomensbestanddelen van minderjarige kinderen aan de ouder op grond van artikel 5, tiende lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964.

4. Artikelen

De leden van de CDA-fractie en van de GPV-fractie menen dat het voorgestelde artikel 23, eerste lid, AWR de indruk wekt dat beide echtgenoten gezamenlijk een bezwaarschrift moeten indienen.

Deze mening deel ik niet. Formuleringen met «mede» komen van oudsher in de belastingwet voor. De onderhavige formulering houdt, in overeenstemming met de betekenis die Van Dale's Groot woordenboek der Nederlandse taal aan «mede» toekent (ook, insgelijks), in concreto in

dat beide echtgenoten wat de bezwaar- en beroepsmogelijkheid betreft in een gelijke positie verkeren en dus zelfstandig in bezwaar en beroep kunnen gaan.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort